

nost (zabíhá zde i do filozofie) až po 15. Teoretické a metodologické otázky.

Podnázev knihy nás směřuje ke kapitolám 3. a 4. V kapitole Osobnost v zrcadle vědomí (Vnitřní obraz osobnosti) autor vykládá, jak se na bázi vědomí formuje vědomí sebe, jak funguje osobnost ve stavu změněného vědomí a jaká je praktická funkce vědomí a jeho stavů v řízení osobnosti. V 4. kapitole Osobnost v zrcadle jednání (Vnější obraz osobnosti) se čtenář dozví, jak se osobnost zrcadlí ve vnějších projevech, jak je vidí pozorovatel.

I když je kniha-učebnice určena především pro posluchače psychologie a psychology, může cenné poučení poskytnout všem vědecko-pedagogickým pracovníkům MU, zvláště kapitolou Inteligence, schopnosti, tvořivost, a fakultám vzdělávajícím učitele kapitolami, Vývoj osobnosti, životní dráha a změna osobnosti, Utváření osobnosti a Poznávání a charakterizace osobnosti.

Knih-učebnice může sloužit za vzor při sestavování učebnic z jiných oborů. Autor usnadňuje studium tím, že rozčleňuje text do krátkých logicky sřetězených kapitol. Každou velkou kapitolu uvádí výstižnými mottý a sděluje, o čem v kapitole pojedná. Vkládá do textu pasáže K zamyšlení (někde v nich i Náměty pro pozorování) a zadává úkoly (někde i komentáře k nim nebo jejich interpretace a o kus dál i klíče k nim). Vybavil text 115 (!) obrázky a tabulkami. Na konci každé velké kapitoly uvádí literaturu k dalšímu studiu a stručné shrnutí nazvané K zapamatování. Poznámky soustřeďuje na konec knihy. Je tedy vidět, že je i pedagogickým psychologem.

Jde o nejlepší česky napsanou učebnici o psychologii osobnosti. Autor si zasloužil cenu rektora. O osobnosti psala opravdová osobnost.

J. SEDLÁK

* Brno, Barrister – Principál 2002. 517 s.

Jiří Mayer: Folikulární lymfomy

V edici kontinuálního vzdělávání v medicíně vydávané na LF Masarykovy univerzity v Brně vychází jako 6. svazek monogra-

fie docenta Jiřího Mayera, CSc., popisující v celém rozsahu problematiku diagnostiky a terapie nemoci, podle níž je publikace nazvána Folikulární lymfomy.

Je zřejmé, že v obecných učebnicích se nelze věnovat detailní problematice speciální nozologické jednotky, jakou je folikulární lymfom. Monografie v rámci ucelené edice to však umožní.

Autor se věnuje celé historii choroby, různým způsobům klasifikace, které vyjadřovaly bezradnost nad léčbou. Kapitola věnovaná epidemiologii obsahuje obrovské množství prostudovaného statistického materiálu. Molekulárně biologická a imunologická charakteristika onemocnění přináší aktuální výsledky zkoumání pro lékaře majícího pouze základní znalosti genetiky. Sleduje též klinický obraz onemocnění a možnosti terapie. Jsou popsány všechny modalitý terapie (chirurgie, radioterapie) a s ohledem na charakteristiku choroby zejména možnosti chemoterapie podle způsobu použitých chemoterapeutik od monoterapie až po kombinace. Velká pozornost je věnována možnostem vysokodávkované chemoterapie s použitím autologních nebo alogenních transplantátů a v poslední době uplatňovaných monoklonálních protilátek, a to i v našich zemích dostupnému ritaximabu (protilátka proti struktuře CD 20, která je distribuována firmou Roche pod obchodním názvem Mabthera)

Se zvláštní pozorností je pojednáno o terapii pomocí interferonů, a to jak v terapii indukční, tak v terapii udržovací.

Dosavadní historie léčby maligních lymfomů prokazuje, že i přes zavedení nových terapeutických postupů se pětileté a desítileté výsledky celkového přežití v průběhu posledních šedesáti let prakticky nezměnily.

Otázkou pro budoucnost zůstává, zda příznivé odpovědi na léčbu dosahované v současnosti se projeví i ve zvýšení pětiletého nebo dokonce desítiletého přežití, zda náklady na terapii se odrazí ve zlepšené kvalitě života nemocného.

Závěrem je nutno zdůraznit, že se autorovi podařilo ve velmi hutné a přehledné formě popsat problematiku onkologické nozologické jednotky zvané folikulární lymfomy, a to od historie do současnosti. I když

se jedná o poměrně méně četné onkologické onemocnění (1% všech malignit), je na něm zřetelně popsána složitost problematiky onkologie od prevence, diagnostiky až po zavedení léčby do široké praxe umožňující příznivé ovlivnění úmrtnosti celé populace na zhoubná onemocnění.

Kniha je určena onkologické a hematologické veřejnosti, která hledá prameny k dalšímu vzdělávání.

V. SPURNÝ

Nádoba zapálená i zapalující

Aktivitou značného kulturního významu se v českém prostředí první poloviny 18. století stalo úsilí rozšířit dosavadní řadu českých světců o postavu Jana Nepomuckého, završené posléze v roce 1729 jeho kanonizací. Téma českého mučedníka pro zpovědní tajemství, téma, které nabylo příznaku společenské vážnosti, tak nepřímou stimulovalo kvantitativní i kvalitativní obohacení soudobé umělecké produkce. Dokladem toho je i soubor svatonepomucenských kázání a jiných spisů z první poloviny 18. století *Nádoba zapálená* (ed. Michaela Horáková a kol., vyd. Společnost Cisterciána Sarensis, Žďár nad Sázavou 2000). Představením literární produkce spjaté s prostředím žďárského cisterciáckého kláštera a osobností jeho opata Václava Vejmluvy, cílevědomého podporovatele umění, navazuje uvedená edice na dosavadní dvoudílný celek „žďárských kázání“ *Medotekoucí sláva na hůře Libanu* (ed. B. Lífka, Kostelní Vydří 1995) a *Žena krásná náramně* (ed. M. Kopecký a kol., Žďár nad Sázavou 1998), zároveň však svou pozornost – na rozdíl od předcházejících edičních počinů – rozšiřuje i na oblast homiletických textů mimožďárských.

Soubor celkem třinácti spisů, které v převážné většině vycházejí v nové době vůbec poprvé, je spjat především svatonepomucenskou tematikou a dobou svého vzniku (20. a 30. léta 18. století), a nepřímou tak ukazuje na teritoriálně, jazykově, autor- sky i žánrově rozrůzněný obraz literární produkce českého duchovního baroka.

V Nádobě zapálené tedy nalezneme práce vzniklé na území Čech, Moravy i Slezska, texty psané původně česky, latinsky i německy (texty nečeské jsou však v edici zpřístupněny pouze v překladech Lubora Kysučana, Sylvie Stanovské a Zuzany Urválkové), díla autorů stavu duchovního i světského, texty povahy homiletické a historiografické i oratorní libreto.

Především texty žďárského okruhu, spjaté se slavností svěcení tří kostelů žďárského opatství, v sobě mimo kvalit estetic- kých obsahují i výraznější funkci informa- tivní. Opět upozorňují na snahu o všestranný charakter barokní kultury, kombinující všechny druhy umění a usilující o jejich provázanost. Umělecký popis průběhu žďárské konsekrační slavnosti Risus Sarae i stručné pojednání připojené k textu oratoria J. F. Slavička *Quinque talenta* podávají svědectví o promyšleném využívání emble- matického principu, o spojování výtvarného a slovesného umění barokní doby. Na pro- vázanost hudební a literární složky pak upozorňuje Slavičkovu duchovní melodrama (v komentáři edice nepřesně označované ja- ko melodram), zachované bohužel pouze ve své neúplné podobě libreta.

Akcentaci vizuálních a auditivních pod- nětů i jejich vzájemné prolínání nalezneme i ve stěžejní části edice, v jednotlivých svatonepomucenských kázáních. Uvedené ho- miletické texty se v různé míře snaží půso- bit na vizuální představitost svých recipien- tů zpracovanou obrazností a mnohdy promyšlenou prací s tradiční symbolikou, často je v nich záměrně využíváno jazyko- vých hříček realizovatelných pouze ve své psané podobě (chronogram) a některé z tex- tů opět pracují i s emblémy. Jejich autoři však mnohdy neměň pečlivě precizují i zvukovou stránku svých děl. Dokladem toho je nejen hojně a často i originální vyu- žívání celého repertoáru řečnických figur, jež souvisí s vlastností kázání jako žánru primárně realizovaného v mluvené podobě, ale i promyšlená práce kazatelů se zvuko- vými kvalitami slov a větných celků (zařa- zování veršovaných pasáží do prozaického textu, rytmizace větných úseků, práce se slovosledem, využití rýmu i hra se zvuko- vou podobou slova).